

Sygn. akt VIII Ga 341/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. N.

przeciwko J. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda M. N. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2016 roku, sygnatura akt XI GC 1285/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i II w ten sposób, że zasądza od pozwanego J. O. na rzecz powoda M. N. kwotę 510,00 zł (pięciuset dziesięciu złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 listopada 2014 roku oraz kwotę 227,00 zł (dwustu dwudziestu siedmiu złotych) tytułem kosztów procesu,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 317,00 zł (trzystu siedemnastu złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VIII Ga 341/16

UZASADNIENIE

Powód M. N. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. O. kwoty 510 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu. Dochodzona kwota stanowi koszt windykacji, którą powód został zmuszony ponieść w związku ze zleceniem windykacji niespłaconych przez pozwanego w terminie należności za sprzedany cement. Jako podstawę dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 10 ust. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał na nienależyte wykonanie umowy przez powoda związane z częściowym rozsypaniem cementu i wezwaniem go do dokonania korekty faktury. Korekta została wystawiona po kilku miesiącach od dostawy i dostarczona w czerwcu 2014 r. Niezwłocznie po dostarczeniu faktury korekty pozwany zapłacił należność, tym samym powód nie nabył praw do naliczania odsetek i żądania zwrotu kosztów windykacji.

Powód w kolejnym piśmie wskazał, że faktura korekta została wystawiona na kwotę uzgodnioną przez strony i dostarczona pozwanemu w kwietniu, natomiast zapłata nastąpiła dopiero w czerwcu, po zleceniu windykacji firmie zewnętrznej.

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r. (sygn. akt XI GC 1285/14) Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie oddalił powództwo oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 197 zł tytułem kosztów procesu.

Apelację od całości powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 10 ust. 2 ustawy z 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w związku z art. 353¹ kpc poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż strony umowy o odzyskiwanie należności nie mogą samodzielnie ustalać wysokości kosztów dochodzenia należności, podczas gdy w treści wskazywanego przepisu ustawodawca nie przewidział jakiegokolwiek limitu ani wskazówek dotyczących sposobu obliczenia wysokości kosztów odzyskiwania należności, takie ustalenia zaś mieszczą się w granicy swobody umów i nie stanowią o naruszeniu właściwości stosunku, ustawy, ustalonych zwyczajów, czy też zasad współżycia społecznego;

b) art. 10 ust. 2 ustawy z 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż kwota dochodzonej przez powoda rekompensaty nie mieści się w granicach pojęcia „uzasadniona wysokość” obecnie użytego w treści tego przepisu, vide: „rozsądna rekompensata” o której stanowi art. 6 ust. 3 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r.;

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 233 § 1 kpc, poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów wyrażającą się w niepopartym dowodami przekonaniu Sądu, iż:

- korekta faktury VAT o numerze (...) z dnia 28 lutego 2014 r. nie została dokonana w sposób prawidłowy, zgodny z ustaleniami stron oraz że doszło do przedłużenia terminu zapłaty tej faktury, pomimo iż faktycznie doszło do opóźnienia w płatnościach po stronie pozwanego;
- pozwany żądał od powoda korekty na dalszą kwotę 142,88 zł (w sumie 200,00 zł), pomimo iż dokonał on zapłaty w pełnej kwocie określonej w korekcie faktury oraz nie wykazał jakoby kiedykolwiek tą kwotą kwestionował;
- do zapłaty nie doszło na skutek działań firmy windykacyjnej po uprzedniej nieuzasadnionej zwłoce pozwanego z zapłatą;

b) art. 242 kpc poprzez uznanie, iż postępowanie dowodowe napotyka przeszkody o nieokreślonym czasie trwania i zamknięcie rozprawy z pominięciem dowodu z zeznań powoda, pomimo iż pozwany został przesłuchany, nadto powód wnosił o swoje przesłuchanie, natomiast treść tych zeznań miałaby istotny wpływ na wynik postępowania;

c) art. 299 kpc poprzez naruszenie przez Sąd zasady równouprawnienia stron i ograniczenie przesłuchania stron do pozwanego, co miało istotny wpływ na wynik postępowania poprzez pozbawienie powoda możliwości szczegółowego odniesienia się do stanowiska strony przeciwnej;

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 510 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania za pierwszą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów wynagrodzenia radcy prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie należy wskazać, że sprawa podlegała rozpoznawaniu w postępowaniu uproszczonym, zaś Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, zatem zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie niniejszego orzeczenia powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Katalog zarzutów, które apelujący może uczynić podstawą apelacji jest przy tym w postępowaniu uproszczonym ograniczony do zarzutu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 k.p.c.). Enumeratywne wyliczenie zarzutów mogących stanowić podstawę apelacji oznacza, że w postępowaniu uproszczonym ten środek odwoławczy ma charakter ograniczony, a sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach wyznaczonych przez treść podniesionych zarzutów apelacyjnych.

Kwestią sporną w realiach rozważanej sprawy była możliwość naliczenia przez powoda jako wierzyciela rekompensaty, o której mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2013 r., poz. 403).

Zdaniem powoda Sąd Rejonowy nieprawidłowo odmówił zastosowania tego artykułu i częściowo wadliwie ocenił przeprowadzone w sprawie dowody.

W ocenie Sądu Okręgowego za prawidłowe co do zasady uznać należy ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia i trafnie przyjętą podstawę odpowiedzialności pozwanego. Odmienne ocenić należy jednak materiał procesowy zebrany w postępowaniu przed sądem I instancji w zakresie odpowiedzialności pozwanego za koszty odzyskania należności, za uzasadniony uznając tym samym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Jak słusznie wskazał apelujący Sąd I instancji wyciągnął nieprawidłowe wnioski z ustalonego przez siebie stanu faktycznego. W opisie stanu faktycznego Sąd wskazał bowiem, iż w dniu 15 kwietnia 2014 r. powód wystawił korektę do pierwotnie wystawionej faktury, obniżając całość należności o 57,12 zł. Faktura korekta została zaś doręczona pozwanemu kilka dni po jej wystawieniu. Z powyższego wynika, że Sąd dał wiarę co do przebiegu sprawy przedstawionego przez powoda zwłaszcza w kontekście ustaleń kierowcy powoda z pozwanym co do obniżenia ceny za cement. Korekta faktury została wystawiona zgodnie z ustaleniami stron i niezwłocznie doręczona pozwanemu. Powyższe nastąpiło po interwencji żony pozwanego. W dalszej części Sąd nie ustalił zaś ażeby powód ponownie zwracał się do pozwanego o dalsze obniżenie kwoty wskazanej w fakturze. Ostatecznie pozwany zapłacił powodowi kwotę zadłużenia określoną w fakturze VAT nr (...) z uwzględnieniem faktury korygującej nr (...) z dnia 15 kwietnia 2014 r., a więc kwotę pomniejszoną o 57,12 zł. Jak twierdził sam pozwany w odpowiedzi na pozew strony po dłuższych negocjacjach ustaliły wysokość należnego świadczenia pieniężnego z uwzględnieniem faktu, że wzajemne świadczenie niepieniężne nie zostało wykonane w całości zgodnie z umową. Wobec nie kwestionowania przez pozwanego wysokości ceny ustalonej w korekcie i braku żądania dalszego obniżenia należności oraz ostatecznego uregulowania dokładnie takiej kwoty jak w korekcie za nieuzasadniony uznać trzeba wywód jakoby wartość objęta fakturą była nienależna. Trudno też podzielić pogląd usprawiedliwiający działanie pozwanego, który nie zapłacił należności bezpośrednio po dostarczeniu mu faktury korekty z uwagi na okoliczność, że korekta nie odpowiadała wartości towaru dostarczonego. W następstwie otrzymania faktury korekty (w połowie kwietnia 2014 r.) pozwany przez okres ponad dwóch miesięcy nie podjął żadnych czynności ani zmierzający do jej ewentualnej weryfikacji ani do jej uregulowania. Faktem jest więc, że powód nabył uprawnienie do odsetek, czego pozwany nie kwestionuje. W ocenie Sądu powód jako wierzyciel powinien mieć więc faktyczną możliwość podjęcia działań w celu odzyskiwania należności. Postępowanie pozwanego polegające na wstrzymywaniu się z zapłatą wymagalnego świadczenia pieniężnego, skorygowanego w drodze wzajemnych ustaleń uprawniało powoda do pojęcia środków umożliwiających odzyskanie należności.

Art. 10 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy wskazuje, że wierzycielowi przysługuje uprawnienie do rekompensaty za koszty odzyskiwania należności bez wezwania. Konieczność wprowadzenia takiego rozwiązania do polskiego porządku prawnego wynika z przepisu art. 6 ust. 1 dyrektywy (...), w myśl którego kwota ta powinna być należna wierzycielowi w przypadku, gdy odsetki za opóźnienia w płatnościach stają się wymagalne, przy czym stała kwota ma być płacona bez konieczności przypomnienia jako rekompensata za koszty odzyskiwania należności (art. 6 ust. 2 dyrektywy). Roszczenie to ma na celu wyrównanie strat związanych z odzyskiwaniem zaległych płatności.

Stosownie do art. 10 ust 2 ustawy jeżeli koszty odzyskiwania należności poniesione z tytułu opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej przekroczą kwotę stanowiącą równowartość 40 euro wierzycielowi przysługuje zwrot tych kosztów, w tym kosztów postępowania sądowego, pomniejszonych o tę kwotę.

W niniejszej sprawie niewątpliwie koszty odzyskiwania należności zostały poniesione, co wynika z materiału dowodowego. Zapłaty zadłużenia pozwany dokonał w dniu 27 czerwca 2014 r., a zatem już po wystosowaniu wezwania do zapłaty przez firmę windykacyjną. Jak zaznaczono powyżej pozwany miał realną możliwość dokonania zapłaty przed podjęciem czynności przez firmę windykacyjną. Dochodzona kwota stanowi więc uczciwą rekompensatę w rozumieniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011r (Dz. U. UE L z dnia 23 lutego 2011 r).

W odniesieniu do akcentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia frazy zawartej w obecnym brzmieniu w art. 10 ust. 2 ustawy dotyczącej „uzasadnionej wysokości, poniesionych kosztów odzyskiwania należności”, zaznaczyć trzeba, że jej wykładnia powinna zmierzać w tym kierunku, że wierzycielowi przysługuje zwrot uzasadnionych kosztów dochodzenia wierzytelności. Zgodnie zaś z motywem 20 preambuły oraz art. 6 ust. 3 dyrektywy (...) do tego rodzaju kosztów powinno się zaliczać w szczególności koszty poniesione przez wierzycieli w związku ze skorzystaniem z usług prawnika lub firmy windykacyjnej. Jak słusznie wyjaśniono przy tym w apelacji koszty poniesione przez powoda z tytułu zlecenia czynności windykacyjnych nie zostały określone dowolnie a w oparciu o obecną sytuację na rynku windykacyjnym przy uwzględnieniu wysokości kwoty należności głównej. Wysokość poniesionych kosztów windykacyjnych jawi się nadto jako uzasadniona w odniesieniu do wysokości ewentualnych kosztów, które mogłyby wygenerować proces sądowy.

Reasumując, stwierdzić należało, że już tylko z przyczyn opisanych powyżej apelacja okazała się uzasadniona, co doprowadziło do rozstrzygnięcia w postulowanym przez skarżącego kierunku. Na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. dokonano więc zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda dochodzonej pozewem należności w całości.

Konsekwencją tej merytorycznej zmiany zaskarżonego wyroku musiała być również zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Powodowi jako stronie wygrywającej sprawę w całości, należy się zatem od pozwanego - w myśl ogólnych reguł odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.) - zwrot poniesionych przez niego niezbędnych kosztów procesu. Do kosztów tych należało zaliczyć: opłatę sądową od pozwu w wysokości 30 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł i wynagrodzenie reprezentującego powoda adwokata w wysokości 180 zł (§ 6 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął stosując przepisy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Powód jest również stroną wygrywającą postępowanie odwoławcze, gdyż wniesiona przez niego apelacja spowodowała zmianę zaskarżonego wyroku, zgodnie z zwartym w niej żądaniem. Zatem pozwany jest obowiązany zwrócić powodowi – wg opisanych wyżej reguł odpowiedzialności za wynik sprawy – koszty postępowania odwoławczego, na które składa się opłata od apelacji - 30 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł oraz wynagrodzenie reprezentującego powoda radcy prawnego – 270 zł ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 2 w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. urzędu w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym na dzień zainicjowania postępowania przed Sądem II instancji.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Sygn. akt VIII GC 341/16 S., dnia 29 listopada 2016 roku

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)